

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

за цілий рік . . . 30 кор.
г. на рік . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
4. місяці . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і думу ми виреш: а не возьмем мплости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска» — 8 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских св'ят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. ял. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застережене.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта.— Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Нова державна рада.

(X) Про нову державну раду опові-
стив вельми цікаві помічення визначний
член клубу чеської шляхти в давній держ.
радї, бар. Періш в Konserv. Korresp.
п. з. Das künftige Parlament. З огляду на
сучасне значінє сеї справи подаємо єю
статю в цілости:

Єще ділять нас тижні перед зібран-
ням нового парламенту, а вже множать
ся голоси, які переказують новому
парламентови короткий час і догадують
ся, що потреби держави найдуть єще
менше зрозуміння, чим доселі. Коли зва-
жить ся обставини, серед яких має у-
творити ся склад нової палати, то не мо-
жна твердити, що сї пророцтва є зовсім
неоправдані. Передовсім звісні спірні
квестиї, які спиняли стару палату пар-
ляменту, не є зовсім полагождені, а ви-
борча борба, яка веде ся майже в ціло-
сти під давними кличами, показує, що
трохи за легковірна надія, немов би то
виборча реформа мала отворити зовсім
нові відносини, не була оправдана. Про-
тивно виборчі платформи, які звернули
ся до політично менше вправних верств,
надали найпримітивнішим точкам про-
грам острійшого виразу. Але також і з
технічного боку виступають труднощі
против нової палати. Вже велике число
послів прибільшує ряд бесідників і осо-
бистостей, які у комісіях глядають за
діяльністю. Та ще і те треба зміркува-
ти, що з 425 старих послів число повер-
таючих можна прийняти на найвище ко-
ло 200. Бо окрім 100 послів великої
послості і торговельних омпалат, з яких
як найменше увійшло до нової виборчої
борби, треба з причини пересуненя пар-
тийних відносин що найменше 100 дру-
гих послів почислити за уступивших.
Отже з 2.500 кандидатів, які під добу
старають ся о прихильність народу, у-
війде до парламенту около 300 нових
мужів, які доперва довшого часу будуть
потребувати, щоби обути ся. Окрім сего
треба єще вказати, щоби оправдати сю
песимістичну ворожбу, на змагаюче ся
роздроблене партій та на поважні кве-
стиї, які мусять прийти під наради.

Хотяй сих аргументів не можна
собі легко брати, то всеж таки не можна
єще тепер видати жадного осуду про не-
вибраний єще парламент. Так само, як
і вислід виборчої борби до послідної
хвилі не допускає якого небудь певного
вгадування, так не менше і поведенє но-

вого парламенту не дасть ся нині зба-
гнути. Обі сї квестиї стоять під впливом
і настроєм політично не вповні дослі-
джених верств і треба власне подождати
на наступаючі події, доки можна буде
висказати про них свою гадку. Бо такі
передсказування, хотяй би навіть були
вповні оправдані, могли би пошевати
настрій, в якім збере ся новий парла-
мент. А якраз при таких новім тілі, ві-
дїрванім від всяких традицій попере-
дних період, має настрої, в якім оно
збирає ся, найбільшу вагу.

Як довго питанє виборчої реформи
було отверте, було природним правом
кожного годити ся на предложенє, або
бороти ся против него. Однак від тої
хвилі, коли цісарска санкція поставила
державу на сю нову підставу, мусить
кождий числити ся з новою дійсністю.
Старі часи скінчили ся, з нової периоди
можна хиба по найтяжших державних
пересиленях вернути ся назад і ясним
горожаньским обовязком кожного, та-
кож сего, хто єще нині уважає реформу
за трохи перехоплений. недостаточнo
підготовлений крок, щоби стати на
новій основі і без рекримінацій на сій
підставі старати ся о добро Австрії пі-
сля своїх сил. Ніхто не може добачува-
ти користи в тім, щоби нова палата
і нові заступники народа не змогли
сповнити свого завданя, бо ся невдача
мусіла би довести нашу половину мо-
нархії до тяжких криз та віддати єї на
судьбу випадку і непевности. Навіть
коли не признає ся загальне, рівне
право голосованя виразом волі народа,
то всеж таки повинно ся не тільки вичека-
ти на єго дебют, але і всіма силами
причинити ся до сего, щоби він випав
успішно, хотяй би сим і виявило ся, що
він ошибав ся в своїх давніших погля-
дах. Бо Австрія поставлена нині на сій
почві і від питаня, чи она є плідною чи
неужиточною, зависить тепер благо єї
народів. А котрий жеж політик не при-
знає би благо народів за ціль своєї ді-
яльності.

Тому є ясним, що не можна при-
служити ся новому парламентови ані су-
мними ворожбами, ані наругою і воро-
жнечєю, а противно треба єго повитати
з терпеливістю і прихильною печали-
вістю, щоби се народне заступництво,
яке повстало на зовсім новій почві і
зложене із стілько нових мужів, невдов-
зі набрало змислу для загального блага
в такій мірі, щоби затрюмфовало мимо
несмаку того завзятя по нетарній вибор-
чій борбі і мимо партійного єгоїзму.

Однак щоби осягнути сю ціль, мусить
в новім парламенті взяти верх свідомість,
що тільки з великих партій зложений
парламент може стати спосібним
до праці і сповнити свої цілі.

Та як отсе склали ся обставини,
може утворити ся угрупованє партій
тільки після національностей. Я не спу-
скаю з ока труднощій, які виступають
против такого угрупованя. У всіх націо-
нальних таборах різниці світогляду,
економічні диференції, противенства між
селом а містом довели до розділу пар-
тій, якого Австрія єще не знала. Ви-
борча борба на многих місцях веде ся
на такий грубий і особистий спосіб, що
мусить полишити ся глибока нехоть між
поодинокими послами. Та мимо сего все
те треба буде не тільки взагалі, але за-
раз таки перемогти в собі. Бо ся держа-
вна рада буде творити традицію для
слідуючих парламентів і тільки з трудом
можна буде пізнійше відробити те, що
він прогрішить. Колиб державна рада
мала поділити ся на безчисленні, малі,
політично, національно і економічно о-
кремі взаїмно фракції, то тим способом
поставлено би запору успішній діяльно-
сти нового законодатного тіла. Перебіт
сесій звичайно заострює різниці і роз-
двоєне дасть ся пізнійше тим тяжше
перемочити. Посли, які приходять до нової
палати, будуть мусіли показати вже в
перших тижнях своїм поведенєм, чи они
почувають сю відвічальність, яка спо-
чиває на їх раменах.

Але так само і правительство мусить
доказати, чи оно доросло до свого за-
вданя. За недавно єще прогулої епохи
було найвисшою мудростию урядуючого
тоді кабінету, щоби перешкодити всякій
консолідації парламенту, заострити всяке
противенство і зі зростаючого ослабле-
ня палати послів черпати силу прави-
тельства. Куди се завело, стало нині ясно
для кожного. Щоби здержати перевагу
парламенту, на те в Австрії єще кожде
правительство мало досить сили, але да-
леко важнійшим і богато тяжішим є, за-
для удержаня потрібної рівноваги в на-
роднім житю, довести до пожаданого
скріплення палати послів. Нічо лекшого
не буде для правительства, як піддер-
жати і побільшити роздроблене партій.
Національні противенства і так ділять на-
роди, а кілька предложень, які ті різни-
ці світоглядів, ті противенства, що у
всіх національних таборах жервють на-
глядно, роздувають до живої подумини,
дасть кабінетови безсильний парламент,
розбитий на безчисленні фракції і фра-

кційки. Коли сего бажає правительство, то се може досягнути легким коштом. Однак досвід останніх років доказав, що також і сила правительства униває, коли побіля него не стоїть добре зложений парламент. Безсильна палата послів може правительству послужити хиба для оправданя єго встанованя, однак ніколи для досягненя успіхів.

Над сим мусить застановити ся правительство, заким порішити про спосіб свого поведеня. Оно мусить відтак забрати ся остаточно до національних kwestий, бо сі kwestії вступують, їх треване підгризає корень монархії. Виминанє може освободити кабінет від трудностей, однак він окупує своє встанованє здоровлем держави. Вже перші тижні надходячої сесії покажуть, чи правительство і парламент доросли до нової отсе починаючої ся періоди. Але щоби они стали такими, — се мусить бути бажанем і старанем кожного, чи з охотою дожив сего перевороту, чи ні.

Як стелять новому єпископови?

Звісні є напасти польских часописий на наших владик, але жаден з тих може не відчув так тернового вінця, заким єще вложив золоту мітру, як американський наш єпископ о. Сотер Ортинський. Ось що доносить амер. «Свобода» п. з.:

Що пишуть про номіната?

Коли іменованє о. С. Сотер Ортинського, галицького Василянина, єпископом для Америки стало фактом — розбалакались людонькове — особливо по часописах. «Амер. Рускій Вїстник», приписує виключно собі зглядно «Совєдинєнню», заслугу за те, що єпископа виіменовано і дивуєсь, чому кого з Угорщини не назначено єпископом. О. Обушкевич, редактор «Правды», тепер, коли втратив всяку надїю на мітру, стараєсь робити eine gute Miene zum boesen Spiel. Гладик в своїм зацофанім «Поступ» своїм звичаєм лає номіната по батярски — а малярські газети казять ся, що греко-католицким єпископом не іменованій о. Годобай або який другий Мадяр але Українець.

Та бо і на тім єще не кінець. Наші «starsi bracia Polacy» і опікуни Русинів, також заінтересувались номінатом і накликають тутешню поліцію і іміграційні власти, аби не пустити о. Ортинського до Америки. Ось що пише «Kurjer Nowojorski» (який валяєсь і по деяких руских хатах) за найбільше русиноїдними польскими часописами в Галичині в статі «Wróg Polaków przybywa do Stanów Zjednoczonych».

«Zasięgnęliśmy wiadomości o osobie tego nowego dostojnika ruskiej cerkwi i oto okazało się, że ks. Ortyński jest w swych przekonaniach nieodrodnym bratem hajdamaków, propagatorem tych samych co oni ideałów, a nawet uchodzi za najradykałniejszego pod względem przekonań polityczno-społecznych członka zakonu.

А więc ks. Szeptycki chce mieć agi-

tatora nienawiści społecznej i narodowej także na stolicy biskupiej w Ameryce.

Sądźmy jednak, że ostatni krok ks. metropolity, tj. zamiar wysłania do Ameryki hajdamackiego ambasadora w osobie ks. Ortyńskiego, przemieni się w światowej sławy skandal, a to z następujących powodów:

Przed kilku laty, jak donosi «Haleczanin», ks. Ortyński na kazaniu podczas misyj w żydaczowskim powiecie dopuścił się obrazy majestatu. Prokuratora dowiedziawszy się o tem, pociągnęła go do odpowiedzialności sądowej, sąd jednak uwolnił go od oskarżenia, gdyż ks. Ortyński udowodnił, że jest człowiekiem nieporozumiałym.

To jest galicyjska strona medalu.

Ks. Ortyńskiego, jak on sam dowiódł, sądownie nieporozumiałego, chce mieć ks. Szeptycki biskupem ruskim. W Galicyi byłoby to możliwem do zrobienia, trudno jednak będzie osadzić go w Ameryce. Amerykańska strona medalu wygląda bowiem inaczej. Oto wedle amerykańskiego prawa emigracyjnego, na ziemię amerykańską jest bezwarunkowo wzbronionym wstęp nieporozumiałym osobom. Więc też i ks. Ortyński, który pojedzie do Ameryki z paradą, gotów powrócić do Lwowa bardzo rychło i bez parady».

В голосі Поляків — пише «Свобода» — цікаві особливо дві річи. Перше, польська безличність, з якого они пхають ся в не свої справи і хочуть нищити кожного, хто їм не любий. Друге ся обставина, що в тім їх нищеню ролю помічників і доносчиків відграють галицькі москвофіли, яких органом є «Галичанин». Але Америка не Галичина, вшехпольська політика не має тут сили, а дзявканє москвофільського «Галичанина» і єму спорідненого «Поступу» придадуть ся хиба псови на чоботи.

Ювілей Миколи Садовського.

Минулої неділі обходили Кияни 25-літній ювілей артистичної діяльності Миколи Садовського торжественним представлєнем «Богдана Хмельницького», в яким сам ювілат відограв могутну креацію українського подвижника народної волі. З сего приводу пише київська «Рада» ось що про артистичну і громадянську діяльність Миколи Карповича:

Імя Садовського тісно звязанє з історією українського театру; єго артистична біографія, се історія нашого театру з усіма її скорбними й відрадними сторінками. Наш новий український театр повстав майже одночасно з першими вступами на сцені цілої плеади надзвичайно талановитих артистів: М. Кропивницького, М. Заньковецкої, Садовського, Саксаганського та ин. Вони одразу поставили український театр на твердий ґрунт і придбали єму голосну славу. В часі тяжкої реакції початку 80 років, коли було нанесено найтяжчий удар українству заборною нашої літератури, коли було розвіяно перші проби українських діячів стати на політично-національний ґрунт, зявивсь новий могутний фактор, якому судилось довгий час бути сливе одино-

ким проявом українського національного життя, се був молодий український театр. І тим більша належить слава єго першим діячам, а серед них почесне місце займає наш ювілат, що вони євєдомо глянули на свої завданя і надали справі такий імпульс, який не могло знищити потім ні цензурне лихолітє, ні занепад традицій перших років театру, коли утворилась велика сила українських театральних труп, що за своїми материяльно-професійними інтересами занедбали високі завданя національного театру. І серед сих труп — трупа, на чолі якої стояв Садовський, завсїгди — одрїзнялась чистотою стягу і серйозним відношенєм до свого завданя.

Трупа Садовського і єго артистична гра поруч з трупами Кропивницького та Карпенка-Карого була драматичною школою для українських артистів аж до самих останніх часів. Цілий ряд молодих сил, що окрашають тепер нашу сцену і служать надїєю її дальшого розвитку, виховавсь під впливом Садовського. Немалою заслугою Садовського, яко організатора і режисера української сцени, є єго орудованє українским театром в Галичині в 1905—1906 роках.

Майстерна гра талановитого артиста, яка знаходила собі повне признанє на сторінках нашої газети підчас теперішнього перебуваня єго трупи в Києві, приєднала єму щирі симпатії як українського громадянства, так і всіх тих, хто мав високе задоволенє бачити єго на сцені.

Ми сподїваємось, що шановний ювілат, якому ми бажаємо від щирого серця ще довгого віку і довгої праці на користь українського театру, дасть нам ряд нових креацій на обновленій псами євєтового репертуару українській сцені. Єго могутний талант має всі дані до того, щоб вийти з тісних поки меж українського репертуару, проявити себе в сфері сучасного євєсєвітнього театру, де «народи міряють крила свого духа», як висловивсь оден із наших учених. Театр доти захує своє культурне значінє, доки він одгукуєть ся на пекучі запитаня життя, що хвилюють в даний момент громадянство. Він повинен проповідувати високі громадські думки й ідеали, в єім єво вага і значінє. Ми певні, що славний артист, що високо ніс стяг українського театру «во время люте», найширше розгорне свої сили й свій талант в наші часи, коли кругом хвилюєть ся нове житє, коли наближаєть ся сонце золотої волі.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Бориса і Гліба; римо-кат. Софії і 3 дочок. — В четвер: руско-кат.: Теодозия печерск.; римо-кат.: Йоана Непомук.

— Перед виборами. В пятницю дня 17. мая відбудуть ся в Галичині вибори з решти сільских округів і з деяких міських округів. В сільских округах виступають отєї кандидати (НК=Нар. Комітету, РР=Русско-ї Рад-и, Р=радикальні, RN=Рад-и народ., ПЛ=польські людовці, С=соціялісти):

Рускі округи:

Ч. 54. Балигород-Ст. Самбір ітд. НК о. Іван Яворський зі Стрільбич, заст. Ант. Старух

сон" (настроровий образ) Січинського, посвячений бл. п. донецкі д-га голови А. Будзиновського; Л. Лопатинський на тлі фортепіянової імпровізації п. Б. Вахнянина віддеклямував новелю В. Стефаніка „Стратив ся“.

Підчас рухових вправ виконала оркестра шість нових композицій Січинського, Фляха і д-ра Яр. Лопатинського.

На жаль публіки явилось так мало, що „Сокіл“ мусів з каси покрити поверх 600 К недобору. Причиною такої слабой фреквенції публіки була під той час велика злива.

Дня 1. липня уряджено фестин в парку купелевого заведеня в Пустомитах. В програму входили: товарискі гри як, гра в мячі, обручі, кругольня, перегони пань і мужчин, конкурсе гумору, томболя і много інших, а підчас забав пригривала музика військових ветеранів.

Дня 12. липня уряджено прогулку на „Чортівску скалу“. В новій салі в домі „Дністра“ комісія уряджувала майже що неділі і сьвята популярні концерти.

І так дня 8. па долиста зачато ряд концертів інавгураційним концертом. Дг. голова А. Будзиновський повітав зібраних короткою промовою, почім слідували продукції хоральні „Львів. Бояна“.

В. Сельського, тенора, деклямація п. Климка, сольо скрипкове п. Панькова і гімн. вправи.

В днях 11. падолиста, 2. і 16. грудня уряджувано популярні концерти при співучасті хорів: „Льв. Бояна“, „Бандуриста“ і Читальні „Просьвіта“ жовківського передмістя, пп. О. Будзиновської (деклям.), Тичинської (солістки), Сельського і Гнатковського (тенорів).

Підчас тих концертів відбували ся відчитати Ів. Боберського „Вплив руханки на організм чоловіка“; Ф. Коковського „Сучасна українська поезія“ і Т. Поліхи „Телеграф без дроту“.

В днях 18. і 25. падолиста уряджено відчитати, які заповнили цілий вечір. Крім згаданого відчиту дга А. Будзиновського про ріжні ручні апарати до гашеня огню виголосив дг. Н. Сяк свої „вразіння з подорожи до св. Землі“.

В днях 17. і 24. падолиста уряджено вечерниці з танцями при смичковій музиці в власній салі а з початком грудня в салі „Бесіди“.

В літі проєктоване довшу прогулку на Угорщину, яку з ріжних причин відложено на пізнійше.

Управа комісії зміняла ся кілька разів, а при кінці року спочивала в руках дга Мик. Левицького.

Рахунковий звіт.

I. Рахунок к си в р. 1907.

Table with columns: Прихід (Income) and Розхід (Expenses). It details various financial entries such as 'Завас дна 1/1 1906', 'Вписове і вкладки Приходу', 'Оплата учеників', etc., with corresponding amounts.

II. Рахунок вальтрів.

Table showing 'Стан з 1/1 1906' (Status as of 1/1 1906) and 'Вложено' (Deposited) amounts.

III. Білянс.

Тов. Гімн. „Сокіл“ у Львові по день 1/1 1907.

Balance Sheet table comparing 'Стан активний' (Active Status) and 'Стан пасивний' (Passive Status) with 13 numbered items.

Львів, дня 31. грудня 1906.

А. Будзиновский, голова.

М. Доскоц, скарбник.

Шконтровано дня 17. і 18. цвітня 1907.

За комісією ревізійну:

Сполітакевич в. р.

Дурбак в. р.

Видає і відповідає за редакцію Лев Лопатинський.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові. Приїхали дня 13. с. м.: О. Н. Гриньовский з Коломиї, о. Єр. Барнш з Угринова, Юл. Бляинський з Дегової, Ан. Олексиний з Суховолі, М. Яцковска з Рєжнітова, о. К. Лотоцкий з Тростяндя, о. В. Несторович з Ланів, о. В. Молчко з Сервир, др. Й. Крушинський з Перемишля, о. Щ. Раствецкий з Слєця белзкого.

Фільварок 70-моргів, 30 моргів знаменитої рілі, 40 моргів молодого зрубу, є на продаж за 17.000 злр. Відомість у д-ра Розенбаума, Львів, ул. Шопена 3.

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. мая 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашних і господарских, збіжа і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а к ристь для погорівших велика.

Шкід ліквідуює і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі сьвяни а поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 відшкодовань в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає „Дністер“ для Краківського Товариства, а провіаню від таких обезпечень відступає „Дністер“ на добродійні цілі.

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекция або агенти.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многох селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні сьвяни старати ся о уділеня агенції.

До тепер дістали агенти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Table listing funds: Фонд резервовий (846,189 20), резерви премій (550,110), на звороти (16,110), на ріжницю курсів (29,866 35), резерви спеціальной (31,040 73), емерит урядників (185,810 21), инші фонди заосмотреня (25,000).

Сельне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Advertisement for 'ПІПОТНОГО БАНКУ' (Piapotno Bank) with a decorative border, mentioning 'контроля виміни' (exchange control) and 'за певну ліквідацію' (for certain liquidation).

З друкарні В. А. Шийковського